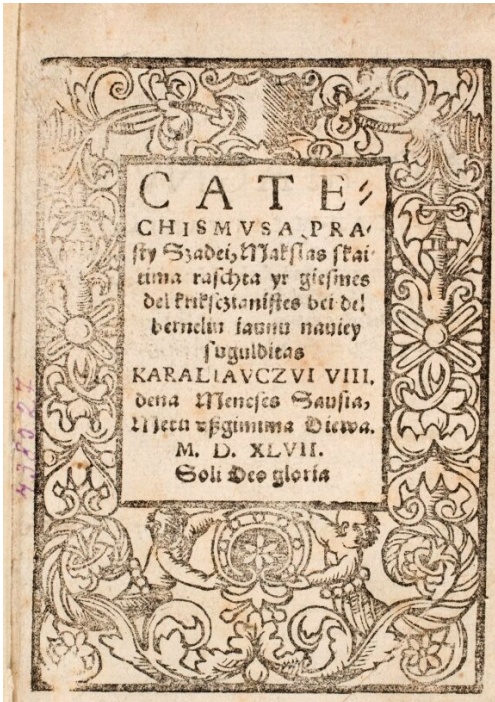

2.3 Martynas Mažvydas „Katekizmas“

Pirmoji lietuviška knyga

Pirmoji spausdinta lietuviška knyga – Martyno Mažvydo iš lenkų kalbos išverstas liuteroniškas katekizmas, išleistas Karaliaučiuje 1547 m. Svarbiausia „Katekizmo“ dalis – lietuviška „Prakalba į malonųjį skaitytoją“, kurioje siekiama iškelti mokslo svarbą ir paraginti paprastą žmogų mokytis rašto. Pradžioje pateikta abėcėlė, skaitymo pratimai, vartojami lietuviški gramatikos terminai, glaustai išdėstyti krikščionių tikybos pagrindai (Dešimt Dievo įsakymų, poteriai, giesmės). Išliko trys „Katekizmo“ egzemplioriai – 2 saugomi Vilniaus ir Torūnės universitetų bibliotekose, vienas – privačioje kolekcijoje.

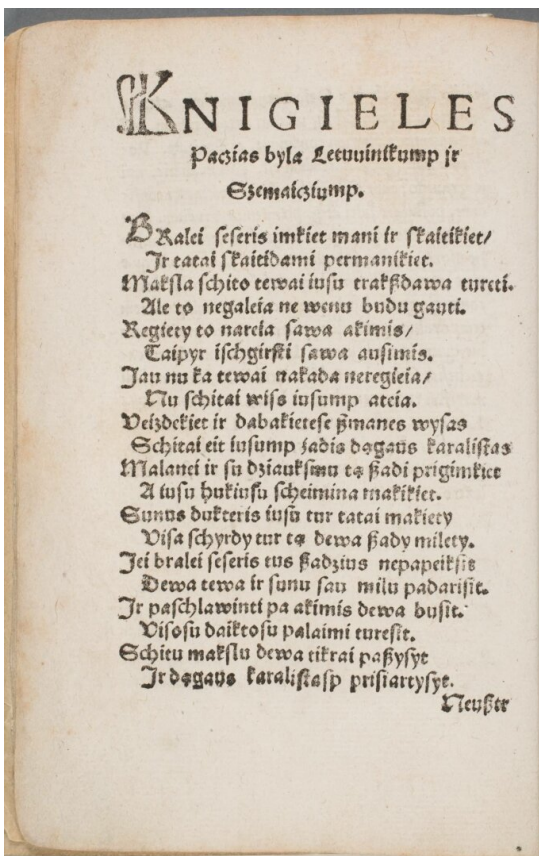

Martyno Mažvydo Katekizmo viršelis (1547 m.), Vilniaus universiteto biblioteka

Pagal „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

Knygelės pačios bylo lietuvinkump ir žemaičiump

Broliai seserys, imkit mane ir skaitykit
Ir tatai skaitydami permanykit.
Mokslo šito tėvai jūsų trokšdavo turėti,
Ale to negalėjo nė vienu būdu gauti.
Regėti to norėjo savo akimis,
Taip ir išgirsti savo ausimis.
Jau nūn, ko tėvai niekada neregėjo,
Nūn šitai vis jūsump atėjo.
Veizdėkit ir dabokitėsi, žmones visos,
Šitai eit jūsump žodis dangaus karalystos.
Maloniai ir su džiaugsmu tą žodį priimkit,
O jūsų ūkiuose šeimyną mokykit.
Sūnūs, dukterys jūsų tur tatai mokėti,
Visa širdžia tur tą Dievo žodį mylėti.

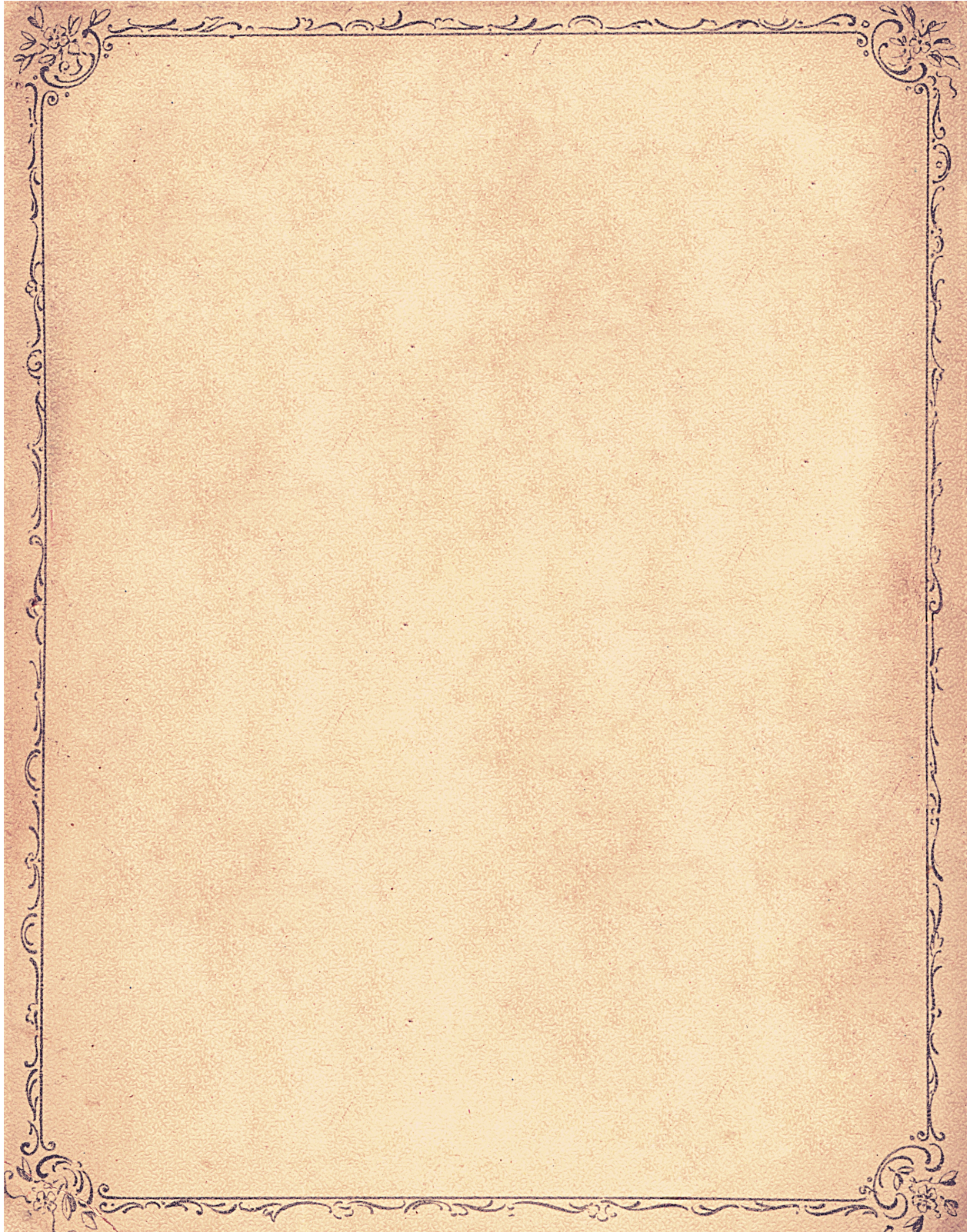

Martyno Mažvydo lietuviškos prakalbos pradžia (1547 m.), Vilniaus universiteto biblioteka

Martynas Mažvydas „Katekizmas“

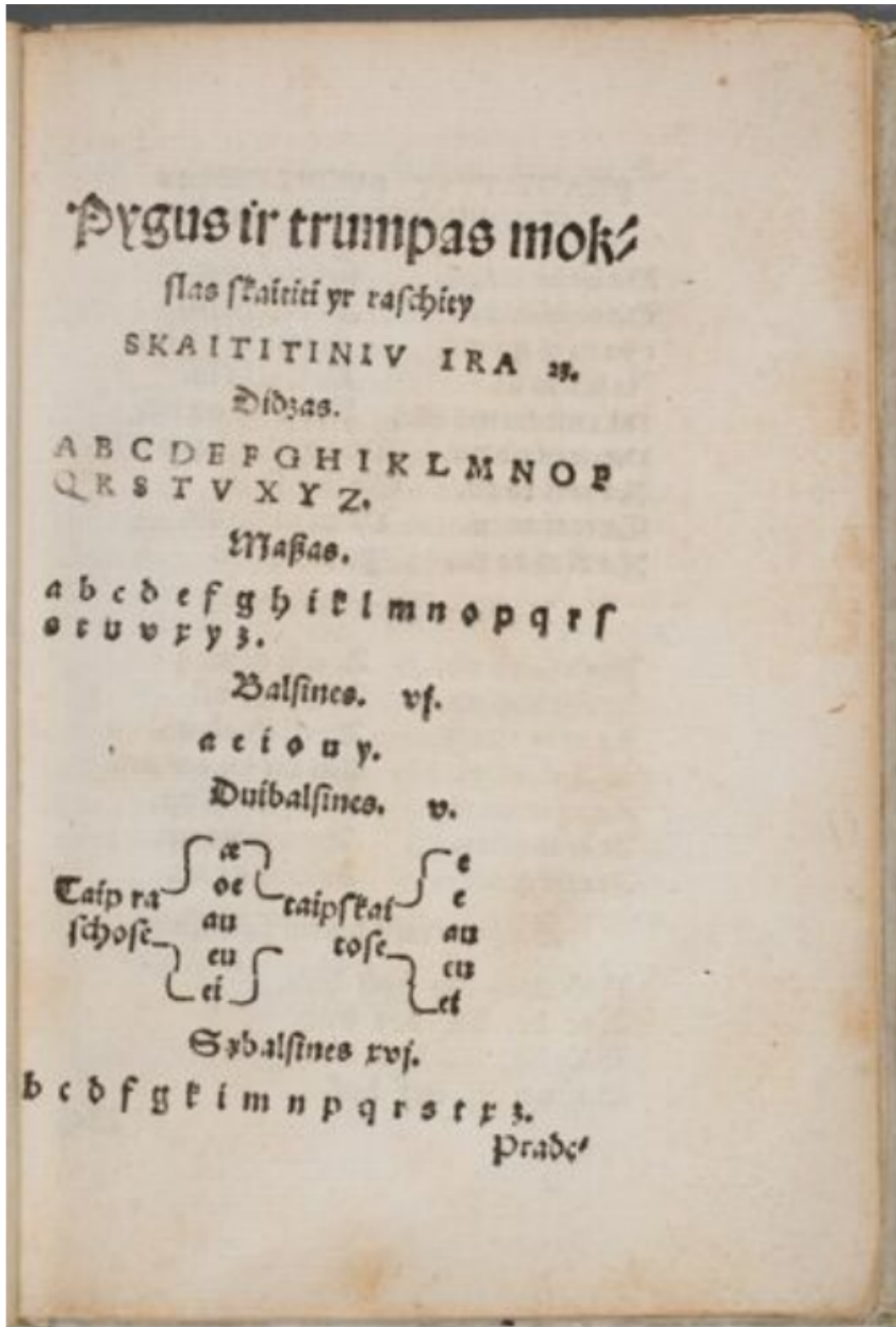
2.3 Martynas Mažvydas „Katekizmas“

1. Perskaitykite tekstą „Pirmoji lietuviška knyga“. Tekste teigiama, kad M. Mažvydo „Katekizme“ buvo pateikta lietuvių kalbos abėcėlė. Sudarykite lietuvių kalbos abėcėlę, kuri būtų skirta skaityti nemokančiam žmogui.

2.3 Martynas Mažvydas „Katekizmas“

2. Palyginkite savo sukurtą abėcėlę su M. Mažvydo abėcėle, pateikta pirmojoje lietuviškoje knygoje „Katekizmas“. Aptarkite jas su mokytoju (-a).

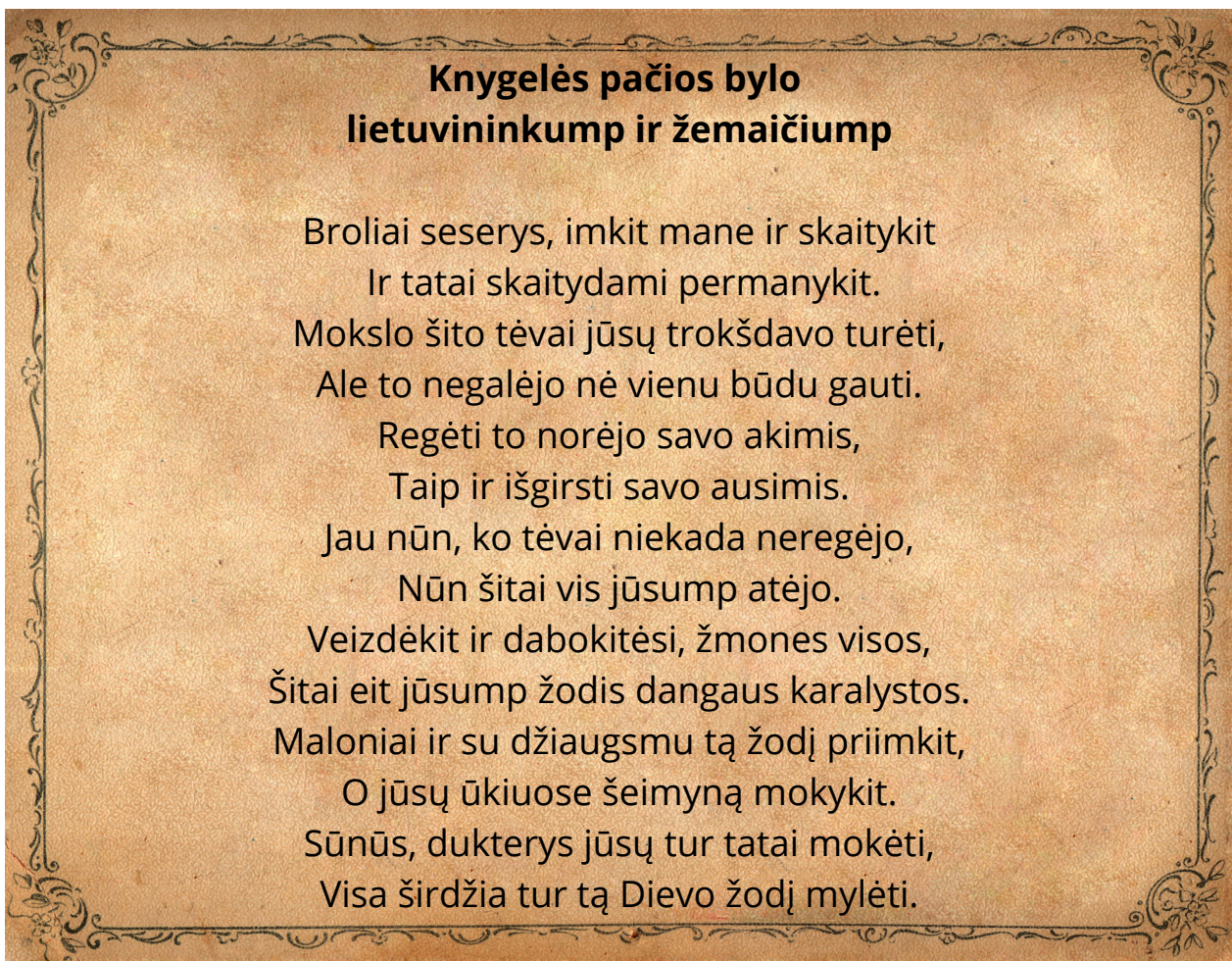

Martyno Mažvydo abėcėlė, pateikta pirmojoje lietuviškoje knygoje „Katekizmas“ (1547 m.), Vilniaus universiteto biblioteka

2.3 Martynas Mažvydas „Katekizmas“

3. Perskaitykite M. Mažvydo prakalbos „Knygelės pačios bylo lietuvininkump ir žemaičiump“ fragmentą. Spalvotu žymekliu tekste pažymėkite nesuprantamus žodžius, aptarkite juos su mokytoju (-a) ir sudarykite žodyną. Jei žodžiai pasirodė ypač sudėtingi, pasinaudokite *Moodle* aplinkoje esančiu tekstu „Knygelės pačios bylo lietuvininkump ir žemaičiump“, prie kurio rasite išnašas su kai kurių žodžių paaiškinimais.

Martynas Mažvydas „Katekizmas“

Žodynas

2.3 Martynas Mažvydas „Katekizmas“

6. Apačioje užrašykite tai, ką galima perskaityti iš eilučių pirmųjų raidžių. Aptarkite, kokių netikslumų pastebėjote, ir padiskutuokite, kodėl jie galėjo atsirasti.

Knygelės pačios bylo lietuvininkump ir žemaičium

Mokslo šito tėvai jūsų trokšdavo turėti,
Ale to negalėjo nė vienu būdu gauti.
Regėti to norėjo savo akimis,
Taip ir išgirsti savo ausimis.
Jau nūn, ko tėvai niekada neregėjo,
Nūn šitai vis jūsump atėjo.
Veizdėkit ir dabokitėsi, žmones visos,
Šitai eit jūsump žodis dangaus karalystos.
Maloniai ir su džiaugsmu tą žodį priimkit,
O jūsų ūkiuose šeimyną mokykit.
Sūnūs, dukterys jūsų tur tatai mokėti,
Visa širdžia tur tą Dievo žodį mylėti.
Jei, broliai, seserys, tus žodžius nepapeiksit,
Dievą Tėvą ir Sūnų sau mylu padarysit
Ir pašlovinti po akimis Dievo būsit.
Visuosu daiktuosu palaimį turėsit.
Šituo mokslu Dievą tikrai pažįsit
Ir dangaus karalystėsp prisiartysit.

Martynas Mažvydas „Katekizmas“

2.3 Martynas Mažvydas „Katekizmas“

7. Remdamiesi akrosticho sudarymo taisyklėmis, sukurkite savo akrostichą ir pristatykite jį klasės draugams.

A blank sheet of aged, yellowish paper with a decorative black border and horizontal ruling lines, intended for writing an acrostich. The border features ornate floral and scrollwork designs at the corners and along the edges. The paper has a textured, slightly mottled appearance.